

KONSTYTUCJA

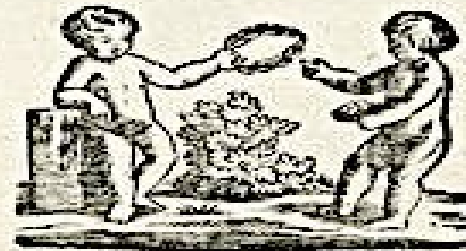
3-go Maja 1791 r.

Yuliia-Mariia Nadiak 3E

USTAWA RZĄDOWA.

PRAWO UCHWALONE.

Dnia 3 Maja, Roku 1791.

W WARSZAWIE,

u P. DEFOUR *Konfyl: Nadw: p. K. Mci*
i Dyrektora Druk: Korp: Kad:

RZĄ-
DOWA

SZY-
MIKI.
SEYM
ORD:

SEYM
const:

SĄD
SKYM:

Straż

miasta
naſze
Krol:

urząd:
wew:
Miaſt

Kom:
Polic:

ostrze
żenie
KON-
ACJA

kla
cya

Treść

Polonez 3 Maja (wideo do przesłuchania)

lub **zanimurzenie się w historii**

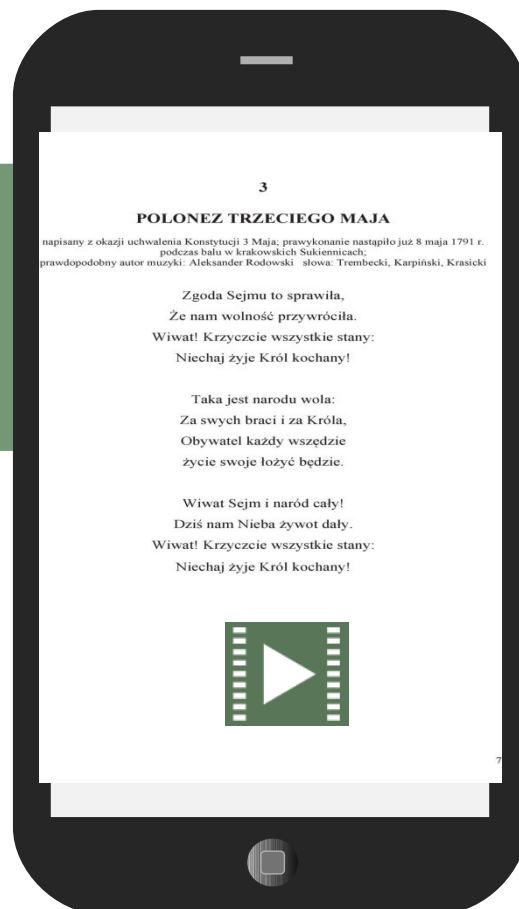
Sygnol, który zapisał się w historii polskiej w wojsku - Konstytucja 3 Maja

Co zawierała Konstytucja 3 maja

Konstytucja 3 maja – trójpodział władzy

Obalenie Konstytucji 3 Maja i Konfederacja Targowicka

Słowa „Poloneza trzeciego maja” utrwalili Adam Mickiewicz „XII księdze „Pana Tadeusza” opisując koncert polskiego patrioty Żyda Jankiela. Inspiracją do stworzenia postaci Jankiela, stał się prawdopodobnie poznany przez poetę osobiście, rabin Jakub Natan.

*Mistrz zawsze patrzył w niebo
czekając natchnienia.
Spojrzył z góry, instrument dumnym
okiem zmierzył,
Wzniósł ręce, spuścił razem, w dwa
drażki uderzył,
Zdumieni się słuchacze...
Razem ze strun wiele
Buchnął dźwięk, jakby cała
janczarska kapela
Ozwała się z dzwonekami, z zelami, z
bębenki.
Brzmi Polonez Trzeciego Maja! –
Skoczne dźwięki.....*

Do przesłuchania – Polonez 3 Maja

Postacie historyczne

Stanisław hr. Małachowski

Aleksander Linowski

Ignacy Wyssogota Zakrzewski

Tadeusz Kosciuszko

“

Uchwalona 3 maja 1791 roku była pierwszą w Europie i drugą na świecie nowoczesną, spisaną konstytucją. Miała być odpowiedzią na pogarszającą się sytuację wewnętrzną i międzynarodową Rzeczypospolitej Obojga Narodów, która jeszcze 150 lat wcześniej była jedną z największych potęg europejskich i największym krajem w Europie.

Konstytucja 3 Maja, a właściwie Ustawa Rządowa z dnia 3 maja – uchwalona 3 maja 1791 roku ustawa regulująca ustrój prawny Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Autorami Konstytucji 3 Maja byli Król Stanisław August Poniatowski, Ignacy Potocki i Hugo Kołłątaj.

Nie obeszło się bez problemów podczas obrad, w trakcie których uchwalono konstytucję. Wieczorem, 2 maja 1791 roku, odbyło się w Pałacu Radziwiłłowskim zebranie, na którym odczytano projekt konstytucji. Obrady sejmowe i przyjęcie Konstytucji 3 Maja odbyły się w warunkach zamachu stanu. Posłowie, zwolennicy konstytucji, przybyli wcześniej w tajemnicy, a miejscem obrad był Zamek Królewski w Warszawie strzeżony przez Gwardię Królewską i oddziały wojskowe pod dowództwem księcia Józefa Poniatowskiego.

Okazja nadarzyła się 3 maja 1791 roku, wówczas wielu przeciwników konstytucji nie powróciło jeszcze z wielkanocnego urlopu. W zamieszaniu, które panowało podczas obrad, o przyjęciu Konstytucji 3 Maja bez czytania przesądził przypadek. Król przemawiał trzykrotnie, a kiedy podniósł rękę, chcąc zgłosić chęć przemawiania po raz czwarty, jeden z posłów uznał, że król zaczyna już składać przysięgę na nową konstytucję.

Wstąpił na krzesło i złożył przysięgę na ręce biskupa krakowskiego Feliksa Turskiego, pośród entuzjazmu zgromadzonego sejmiku. Bez żadnego głosowania. Po siedmiogodzinnych obradach sejmik potwierdził konstytucję, a król Stanisław August Poniatowski ją zaakceptował. Twórcy Konstytucji 3 Maja określili ją jako „ostatnią wolę i ostatnią rację Ojczyzny”.

Konstytucja została skierowana w celu zlikwidowania wad republikańskiego systemu, demokracji szlacheckiej systemu politycznego państwa, Obowiązuje Narodów. Konstytucja przekształciła państwo na monarchię dziedziczną, ograniczyła prawo wyborcze do szlachty, odbierając prawo głosu i decyzji w sejmie szlachcie nieposiadającej ziemi (gołocie), wprowadziła polityczne zrównanie mieszczan i szlachty oraz gwarantowała im pod ochroną państwa, w ten sposób łagodząc konflikt między państwem a szlachcicami.

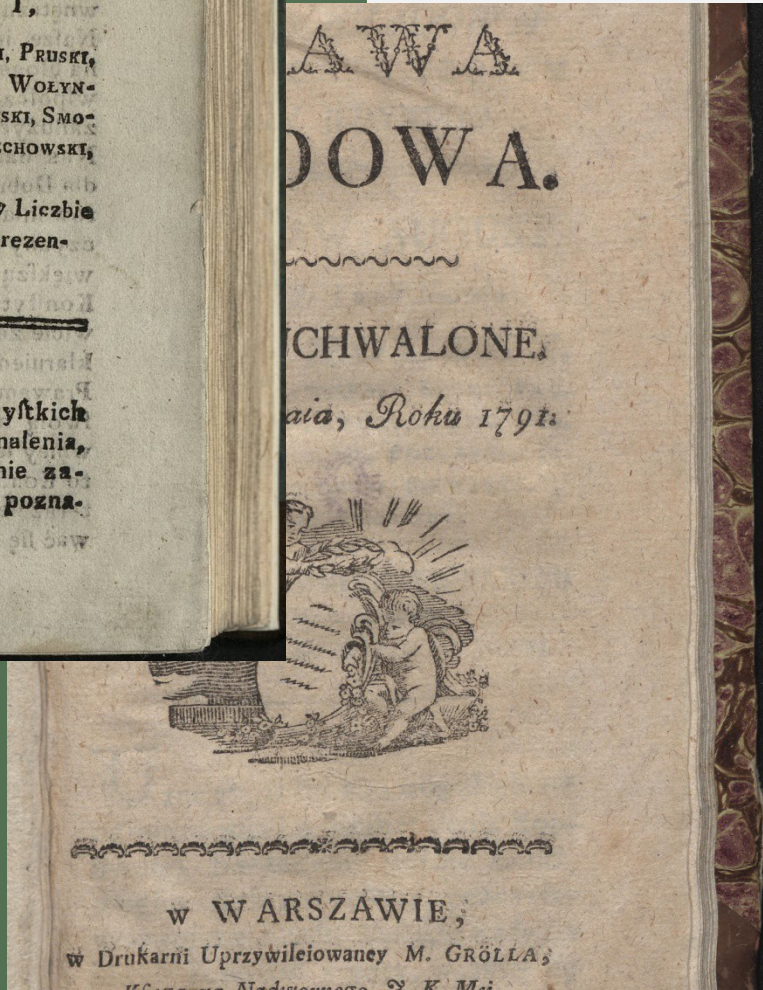
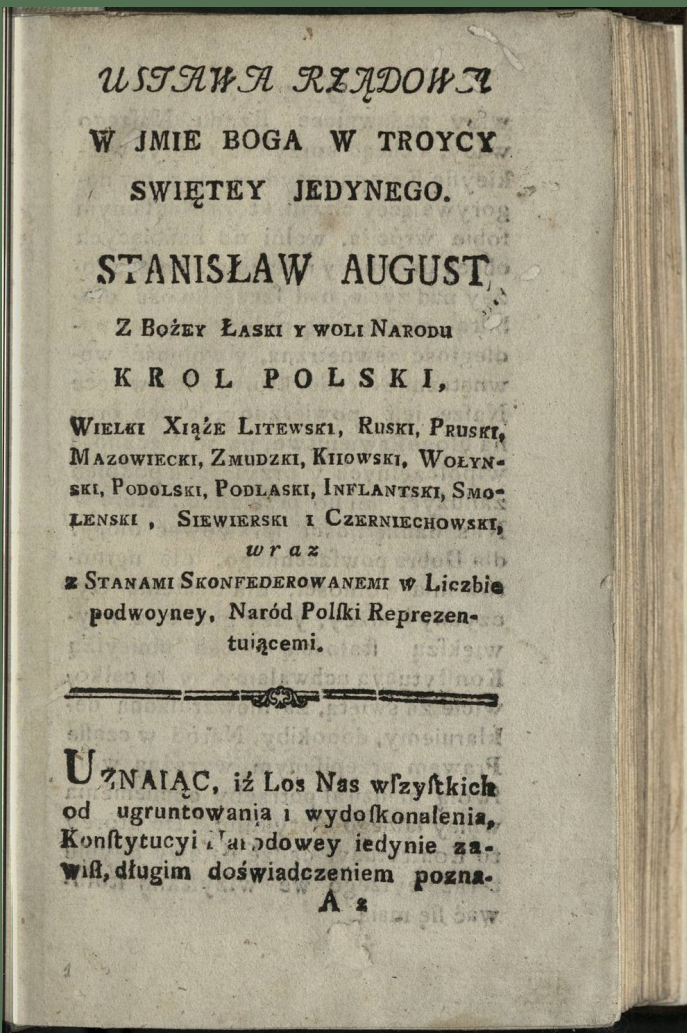

Konstytucja 3 Maja ujęta była w 11 artykułach.

Wprowadzała prawo powszechnej niepodległości (dla szlachty i mieszczaństwa) oraz trójpodział władzy na ustawodawczą (dwuizbowy parlament), wykonawczą (król) i sądowniczą.

Konstytucja wprowadzała trójpodział władzy na ustawodawczą, wykonawczą i sądowniczą. Ograniczała immunitety prawne oraz przywileje szlachty zagrodowej, tak zwanej gołoty. Celem ograniczeń względem szlachty było zapobieżenie możliwości przekupstwa, biednego szlachcica przez agentów obcego państwa. Konstytucja potwierdzała też przywileje mieszczańskie nadane w akcie prawnym z 18 kwietnia 1791 roku. Według tego aktu, mieszczenie mieli prawo do bezpieczeństwa osobistego, posiadania majątków ziemskich, prawo zajmowania stanowisk oficerskich i stanowisk w administracji publicznej a także prawo nabywania szlachectwa. Miasta miały prawo do wysłania na Sejm 24 plenipotentów jako swoich przedstawicieli, którzy mieli głos w sprawach dotyczących miast. Akt ten obejmował pospólstwo opieką prawa i administracji rządowej.

Konstytucja 3 maja znosiła takie „narzędzia władzy szlacheckiej” jak liberum veto, konfederacje, sejm skonfederowany oraz ograniczała prawa sejmików ziemskich. W dniu ustanowienia Konstytucji 3 maja przestaje istnieć Rzeczpospolita Obojga Narodów a w jej miejsce zostaje powołana Rzeczpospolita Polska. Zniesiona zostaje też wolna elekcja, która w wieku XVIII w ogóle się nie sprawdziła, jej miejsce zastępuje władza dziedziczna, którą po śmierci Stanisława Augusta Poniatowskiego miał przejąć władca z dynastii Wettynów. Aby czuwać nad bezpieczeństwem wprowadzono stałą armię, której liczebność miała sięgać 100 tysięcy żołnierzy, oraz ustanowiono podatki w wysokości 10% dla szlachty i 20% dla duchowieństwa – gołota, mieszczaństwo i chłopcy byli zwolnieni z płacenia podatku. Katolicyzm został uznany za religię panującą, jednocześnie zapewniono swobodę wyznań, choć apostazja wciąż była uznawana za przestępstwo. Aby Konstytucja była zawsze aktualna co 25 lat miał się zbierać Sejm Konstytucyjny, który miałby prawo zmienić zapisy w konstytucji.

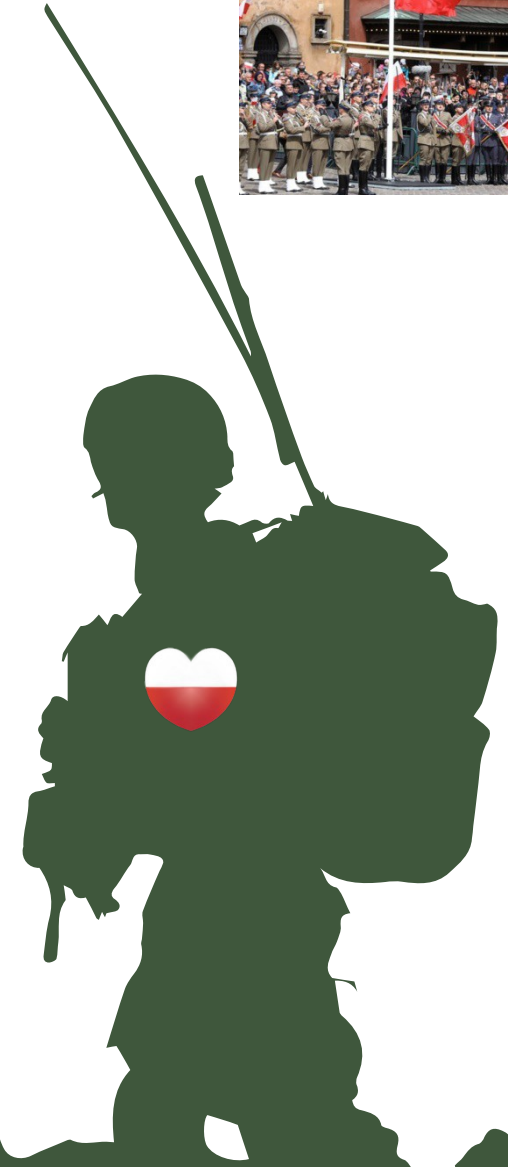
Władzę ustawodawczą posiadał dwuizbowy parlament. W skład parlamentu wchodziła Izba Poselska na którą składało się 204 posłów (szlachta ziemiańska) oraz 24 plenipotentów reprezentujących miasta królewskie. Oraz Izba Senacka (132 członków), w której mogli zasiadać, senatorowi, wojewodzie, kasztelani, ministrowie oraz biskupi.

Władzę wykonawczą posiadała rada królewska w skład której wchodził Król jako przewodniczący, pięciu ministrów, prymas Polski (jako przewodniczący Komisji Edukacji Narodowej), oraz bez prawa głosu następca tronu, marszałek sejmu i dwóch sekretarzy. Ministrowie choć byli powołani przez Króla odpowiadali przed sejmem. Konstytucja 3 maja wprowadzała pięciu ministrów – ministra policji, ministra pieczęci (spraw wewnętrznych), ministra pieczęci spraw zagranicznych, ministra belli (wojny) i ministra skarbu. Akty prawne wydawane przez króla, wymagały kontrasygnaty ministra. Utrzymano zasadę mówiącą „że król „nic sam przez się nie czyniący, za nic w odpowiedzi narodowi być nie może”.

Konstytucja 3 maja przetrwała czternaście miesięcy, prawa jego wprowadzała do zdemoralizowanej przez przywileje Rzeczypospolitej, były nie do zaakceptowania przez warstwę magnacką. To oni obok szlachty zagrodowej stracili najwięcej. Z dniem kiedy tzw gołota, została odsunięta od władzy państwowej, magnateria często na zlecenie agentów pruskich czy rosyjskich nie mogła kupczyć ustawami, czy zgłaszać liberum veto ustami przekupionych posłów. W dniu 27 kwietnia 1792 roku w Petersburgu zawiązała się konfederacja później nazwana targowicką. Należeli do niej Szczęsny Potocki, Ksawery Branicki i Seweryn Rzewuski. Na ich „prośbę” połączone siły targowiczian 20 tysięcy i armii rosyjskiej w liczbie 97 tysięcy wkroczyły do Polski. Król zdołał wystawić tylko 37 tysięczną armię składającą się z rekrutów. Mimo kilku wygranych bitew, kiedy wojska rosyjskie dotarły pod Warszawę, król zdecydował się na kapitulację i przyłączenie do targowiczian. Armia polska poszła w rozsypkę a sen o wolności umarł na kolejny wiek.

Konstytucji 3 maja - ciekawostki

1. Twórcą Konstytucji 3 maja był wolnomularz Hugo Kołłątaj
2. Co trzeci sygnatariusz Konstytucji 3 maja należała do łóż wolnomularskich - byli to Król Stanisław August Poniatowski, marszałek Sejmu Czteroletniego Ignacy Potocki, marszałek Konfederacji Litewskiej Kazimierz Nestor Sapieha, Prymas Michał Poniatowski
3. Konstytucja 3 maja została napisana w krótkim czasie i zbiegła się z Rewolucją Francuską również przygotowaną przez wolnomularzy. Istnieje podejrzenie, że Królestwo Polskiego zostało poświęcone aby uratować Republikę.
4. Konstytucja 3 maja oddawała na wieczność tron polski, niemieckiej dynastii Wettynów, z której każdy następca tronu począwszy od Augusta II Mocnego, był masonem.
5. Konstytucja wprowadzała kazuś majątkowy, odbierając tym samym prawo do głosu biednej ale konserwatywnej szlachcie.

PODSUMOWANIE

Jednym z najbardziej znanych twórców konstytucji to Hugo Kołłątaj, Stanisław Staszic i oczywiście król Stanisław August Poniatowski. Uchwalenie ustawy zasadniczej było częścią reform Sejmu Wielkiego.

W konstytucji zapisane było m.in że Polska jest krajem katolickim, zapewniając wolność wyznania, ale i karząc za odstępstwo od katolicyzmu. Polska stawała się monarchią dziedziczną, ograniczyła demokrację szlachecką, mieszczanie mogli awansować do stanu szlacheckiego, poprawiała sytuację chłopów którzy byli pod ochroną państwa, znosiła liberum veto.

Jednak długo nie przetrwała. Rok później w 1792 roku przeciwko reformom Sejmu Wielkiego, w tym konstytucji magnaci stworzyli Konfederację targowicką pod pretekstem „zagrożenia wolności”. O wszystkim poinformowali carycę Katarzynę II, poprosili ją o interwencję. Rosja po uporaniu się z Turcją mogła skierować swoje wojska do Rzeczypospolitej. Tak rozpoczęła się wojna polsko-rosyjska zwana też wojną w obronie konstytucji. Widmo klęski spowodowało że do Targowicy dołączył też król złudnie sądząc że uda się uratować część reform Sejmu Wielkiego. Rosja pokonała wojska polskie, konstytucja przestała obowiązywać a rok później doszło do II rozbioru Polski dokonanego przez Rosję i Prusy.

Następnie sprawy same się już potoczyły. Rzeczpospolita była w agonii, już nic nie dało się uratować. W 1794 wybuchła Insurekcja kościuszkowska pod dowództwem Tadeusza Kościuszki. W bitwie pod Racławicami dzięki zaangażowaniu chłopów udało się pokonać wojska rosyjskie jednak powstanie na dłuższą metę było skazane na porażkę, do tłumienia powstania wkrótce przyłączyły się też Prusy, Kościuszko dostał się do niewoli. Połączone wojska rosyjsko-pruskie stłumiły powstanie, Rosjanie pod przywództwem Aleksandra Suworowa dokonali rzezi Pragi (dzielnicy Warszawy) na ludności cywilnej a stolica skapitulowała.

W 1795 doszło do III rozbioru Polski dokonanego przez Rosję, Prusy i Austrię. Rzeczpospolita na 123 lata przestała istnieć.

Jak widać konstytucja nie trwała długo, pośrednio przyspieszyła nieunikniony upadek Polski, jednakże była czymś wyjątkowym jak na tamte czasy. Była swego rodzaju „ostatnią wolą i testamentem gasnącej Rzeczypospolitej”. Pomimo takiego a nie innego biegu wydarzeń dała nadzieję dla przyszłych pokoleń na odzyskanie niepodległości. Możemy być dumni z tej konstytucji.

BIBLIOGRAFIA

http://agad.gov.pl/wp-content/uploads/2018/12/Konstytucja-3-maja_PL-v5.pdf

<https://www.polskatradycja.pl/historia-polski/wydarzenia/konstytucja-3-maja.html>

<https://dzieje.pl/aktualnosci/konstytucja-3-maja-najwazniejsza-z-konstytucji>

<https://pamiecpolski.archiwa.gov.pl/konstytucja-3-maja-1791/>

Dziękuję za uwagę